

Radu Gyr, <http://poetii-nostri.ro/radu-gyr-autor-18>

Conf. univ. dr. Nicoleta STANCA¹

RADU GYR – BALADE MĂNĂSTIREȘTI

POEZIA RELIGIOASĂ

Poezia religioasă este considerată vorbirea omului cu Dumnezeu, despre Dumnezeu și lucrările Sale, până când poetul își găsește echilibrul esențial în exprimarea aspirației către divinitate. Cum se cunoaște, există poezie religioasă în Sfânta Scriptură, în Vechiul Testament, ca de exemplu, Psalmii lui David (psalmi de umilință, de cerere, de laudă și binecuvântare), dar și în Noul Testament. Poezie religioasă s-a creat și în perioada patristică; este poezia Sfinților Părinți din epoca de tranziție către Evul Mediu, când se înregistrează o înflorire a poeziei liturgice, a imnului-religios și a imnului-acatist, realizări remarcabile din primele opt secole creștine.²

Poezia religioasă română modernă are două izvoare de inspirație: sensibilitatea poetului, iubirea sa față de Dumnezeu și modelele biblic și patristic, menționate mai sus. La acestea se adaugă și bogatul nostru folclor, cu colinde, cântece de Steaua (vestitoare a

nașterii lui Iisus), imnuri religioase, și multe alte dovezi ale expresivității sufletului creștin românesc.³

Perioada romantismului românesc este caracterizată și prin renașterea spiritului religios în texte de o frumusețe exemplară compuse de Mihai Eminescu („Rugăciune”, „Înviere, Christ”, „Răsai asupra mea”), Alexandru Vlahuță („Din nou coboară printre noi, Iisuse”), Șt. O. Iosif („Iisus”), Alexandru Macedonski („Psalmi”).

După Eminescu, unul din cei mai mari poeți religioși români este și Tudor Arghezi, cu cei 17 Psalmi ai săi, un ciclu de poeme care transmite „sentimentul copleșitor al păcatului, al zdrobirii lăuntrice și totodată al mării dorințe de mântuire.”⁴

Tradiția expresiei spiritualității poporului român prin poezia religioasă este continuată în perioada interbelică de Nechifor Crainic, Ion Pillat, Vasile Voiculescu și Lucian Blaga, care animați de morala creștină au abordat teme, precum smerenia, mila, suferința, nădejdea, credința, solidaritatea și sacrificiul.

În aceeași linie lirică se înscrie și poezia gândiriștilor care au activat la revista „Gândirea”, întemeiată în 1921 de Cezar Petrescu și

de D.I. Cucu, condusă din 1928 de Nechifor Crainic. Dintre poeți amintim pe Emanoil Bucuță, Demostene Botez, Paul Sterian, Adrian Maniu, George Gregorian, Ștefan Nenițescu și Radu Gyr, de care ne vom ocupa în secțiunile următoare ale articolului.

RADU GYR (1905-1975)

Radu Demetrescu, cunoscut ca poet sub pseudonimul de Radu Gyr, s-a născut la Câmpulung Muscel, a urmat cursurile primare și liceul la Craiova și apoi pe cele universitare la Facultatea de Litere și Filosofie din București, unde devine apoi conferențiar universitar. Scrie versuri de foarte tânăr, pe care le semnează Radu Gyr, după dealul Gruului, de lângă Câmpulung Muscel.⁵

Dintre volumele publicate, amintim: Liniști de schituri (1924), Cerbul de lumină (1928), Cununi uscate (1938), Poeme de războiu (1942), Balade (1943). Postum, au apărut: Singele temniței, Stigmat, Anotimpul umbrelor, Crucea din stepă, Era o casă albă, Balade și Pragul de piatră.

Pentru creația sa literară primește numeroase distincții: Premiul pentru sonet al Societății Scriitorilor Români (1926), Premiul Institutului pentru Literatură (1927), Premiul Adamachi al Academiei Române (1930) și Premiul Socec al Societății Scriitorilor Români (1939).

În 2010, poeziile ale scriitorului Radu Gyr au fost incluse în volumul Poeți după gratii, editat la demersul Mănăstirii Petru Vodă.

Existența lui Radu Gyr a fost marcată de experiența închisorii, care este totodată cadru și inspirație pentru versurile sale de mare sensibilitate. Este condamnat mai întâi, în 1937, la 12 ani de închisoare corecțională pentru „incitare

la rebeliune”, ca membru al mișcării legionare. Eliberat în 1941, e trimis pe front în Rusia.

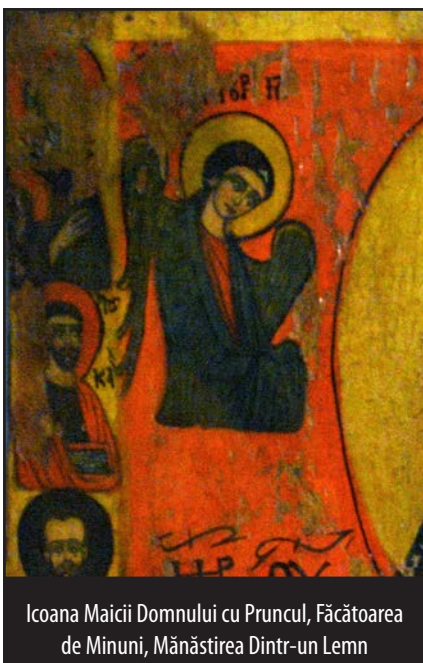
Va fi din nou închis și eliberat în martie 1942, pentru a fi retrimis pe front cu Batalionul 14 Vânători de Munte, cu toate că fusese reformat medical din cauza problemelor oculare.

Este arestat în 1945 în Procesul ziaristilor, considerați „fasciști” și vinovați de dezatrul țării, alături de Pamfil Șeicaru, Nechifor Crainic, Ilie Rădulescu, Grigore Manoilescu și Stelian Popescu. Se alege prin sentința Tribunalului Poporului cu o nouă condamnare de 12 ani de închisoare. A fost eliberat în 1956.

După numai doi ani este condamnat la moarte, apoi pedeapsa i-a fost comutată la muncă silnică pe viață din pricina poeziei: „Ridică-te, Gheorghe, ridică-te, Ioane!”, „caz unic în istoria omenirii, demonstrând absurdul și monstruozitatea unui regim comunist total anticreștin și antinațional.”⁶

Poetul îndeamnă pe cei mulți din popor, care purtau numele marilor sfinți Gheorghe și Ioan, să se revolte: „Pentru sângele neamului tău curs prin șanțuri,/ pentru cântecul tău țintuit în piroane,/ pentru lacrima soarelui tău pus în lanțuri,/ ridică-te, Gheorghe, ridică-te, Ioane!” A fost eliberat în 1963 și a continuat să scrie până la momentul plecării sale spre odihna veșnică la Dumnezeu, pe care l-a invocat în toată existența și poezia sa, mai ales în anii din temniță.

Pentru a înțelege mai bine cele două direcții ale poeziei lui Radu Gyr, patriotismul și credința, context în care trebuie interpretate și baladele sale, ne raportăm la scrierile poetului din revista Gândirea. „Bogăția sufletească a unui neam se aprinde în arta lui populară. Se fixează aici în această artă, eternități de suflet din sufletul Neamului. Prin nimic altceva nu se poate

Icoana Maicii Domnului cu Pruncul, Făcătoarea de Minuni, Mănăstirea Dintr-un Lemn

cunoaște mai bine fondul sufletesc al unui neam decât privindu-se atent în oglinda minunată care e folclorul ... Mărturisirile sufletești ale neamului se fac complete numai cântecului, versului, împletirii unui strai și unui covor, ori smălțuirii unei oale și încruștrării unui lemn. Ciudat duhovnic – această artă populară! Ea primește spovedania unui neam întreg, în tot ce spovedania cuprinde mai curat și mai adânc ca trăire internă.”⁷

Remarcăm astfel rolul folclorului ca model în poemele lui Gyr dedicate istoriei naționale (în „Țepeș,” „Vodă Ștefan,” „Balada Trupului,” dedicată lui Horea și „Fântâna cu pandur”, închinată lui Tudor Vladimirescu), precum și în ciclul mănăstirilor („Tismana,” „Cozia,” „Frăsinei,” „Arnota” și „Mănăstirea Dintr-un Lemn”).

Confruntat cu foamea, frigul, lanțurile, insomnia, toată suferința fizică din închisoare, poetul înalță rugă către Dumnezeu, versuri în care se împletesc dragostea de țară și credința (în „Crez”, „Rugăciune,” „Să mulțumim acelor zile”, „Metanie” și „Laudă suferinței”).

Șirul de martiri ai neamului nostru, evocați în toată tradiția poeziei religioase românești, pe care o continuă și Radu Gyr, ne oferă certitudinea unui pământ sfințit pe care vom pași de-a pururea în acest colț de lume. Gheorghe și Ioan au sfințit aceste meleaguri: „Avem atâția morți, atâtea oseminte/ Cu smirna lor pe tâmpile ne sfințim.”⁸ Martirii închisorilor comuniste sunt plasați de către poet alături de creștinii pătimitori din primele veacuri ale prigoanei creștine, toți „robi ai Domnului.”

Sunt zeci de poezii religioase carcerale, una din cele mai cunoscute, care se pare că a făcut înconjurul închisorilor din România în acei ani, este „As-noapte, Iisus!”: „Unde ești, Doamne! Am umblat la zăbrele./ Din lună venea fum de cățui./ M-am pipăit, și pe mâinile mele/ Am găsit urmele cuielei Lui... ”⁹

În acest context, apare întrebarea retorică, „Dacă, așa cum spunea Iisus, oricine întoarce un suflet răstăcit spre Dumnezeu, Apostol se poate numi, de câte ori ar trebui numit Apostol Radu Gyr?” (Aspazia Oțel Petrescu, citată de Cristian Filip).¹⁰

Cristian Filip dedică un capitol din volumul său Poezia închisorilor lui Radu Gyr. Autorul cărții mărturisește că unul dintre imboldurile în realizarea lucrării a fost cumplita condamnare a lui Gyr la moarte pentru poezia „Ridică-te, Gheorghe, ridică-te, Ioane!”. La acest motiv se adaugă altele pentru care Cristian Filip a scris studiul asupra acestui tip de creație literară: poezia închisorilor ca stâlp de rezistență în perioade de mari încercări; poeziile ca documente de viață cu valoare istorică și artistică; poeziile evocate ca un omagiu adus martirilor închisorilor românești.

Ca să evidențiem mai bine faptul că Radu Gyr a

înțeles pe deplin spiritul vieții monahale în ciclul dedicat mănăstirilor, este de remarcat sintagma folosită de Cristian Filip cu referire la poezia carcerală produsă în „mănăstirile din temnițe”: „Închisoarea îți creează condiții aparte. Celula devine chilie de rugăciune, hrana prilej de trăire în sărăcie, curăție și feciorie. Necunoscutul prilej de încredințare în purtarea de grijă și în voia lui Dumnezeu.”¹¹

Astfel, suferințele din închisoare au întărit de fapt legătura acestor oameni cu Dumnezeu, unii din ei reușind să o exprime în mod dmirabil și pentru ceilalți, pentru că versuri ca cele ale lui Radu Gyr circulau în închisori, făcând posibilă supraviețuirea lor în acel mediu.

RADU GYR: BALADA, CICLUL „MĂNĂȘTIRI” ȘI SPIRITUL DE JERTFĂ AL NEAMULUI

Ciclul „Mănăstiri” (1943) al lui Radu Gyr apare în volumul de Balade (Editura Gorjan, 1943), republicat de editorul constănțean Ion Popișteanu în 1999. Volumul din 1999 mai cuprinde și ciclurile din 1943 „Fuga lupului,” „Cântece,” „Țară,” „Fântâna cu pandur,” plus „Ciclul neamului,” preluat din revista „Gândirea”, și încheiat cu balade scrise în detenție.

Potrivit lui Adrian Popescu, volumul maturității, Balade, îl plasează pe Radu Gyr în rândul celor mai apreciați poeți interbelici, alături de Ion Pillat, Adrian Maniu, Vasile Voiculescu, „cu care Gyr se înrudește printr-o feroare comună a descoperirii specificului românesc.”¹²

În eseul „Balade și eroism,”¹³ Radu Gyr, conferențiar la Catedra de Critică și Estetică literară la Universitatea București, discută genul baladei în context autohton dar și în comparație cu balada europeană.

Gyr identifică patru tipuri în folclorul românesc: tipul care redă atitudinea în fața morții („Miorița”), tipul care redă ideea de jertfă („Meșterul Manole”), tipul care redă spiritul haiducesc („Corbea”) și tipul care redă atitudinea față de trădare („Toma Alimoș”). Primează seninătatea morții, a jertfei, a eroismului haiduciei, și balada se întunecă numai atunci când apare trădarea, dar odată dreptatea restabilită, aceeași seninătate se instaurează la final.

Radu Gyr identifică în aceste balade „luminozitatea latină și eroismul mistic, deschis tot spre lumină, al fondului tragic,”¹⁴ pe care de altfel cititorul atent îl percepe și apreciază în propria creație a lui Gyr, cu exemple relevante din ciclul „Mănăstiri.”

Ciclul „Mănăstiri” cuprinde poezii dedicate unor mănăstiri precum „Cozia,” „Frăsinei,” „Arnota,”

„Tismana,” „Mănăstirea Dintr-un Lemn”, fiecare lăcaș de închinăciune fiind prezentat printr-o însușire specifică.

Cozia în balada lui Radu Gyr este descrisă ca fiind somptuoasă, cu figura dominantă a ctitorului: „Vopsit pe veac cu umbre lungi de vis,/ tresare voevodu-n zugrăveală,/ gătit în adămascuri și dulamă/ și la genunchi cu pajuri bizantine.”¹⁵

Ctitorie a lui Mircea cel Bătrân, între anii 1387-1388, la sfatul călugărului Nicodim de la Tismana, mănăstirea Cozia a fost înălțată la locul numit Nucet, pe Olt, adică Cozia, numele provenind de la termenul peceneg-cuman „koz,” care înseamnă „nucă.”¹⁶ „Când bate cozianul din nuceturi/ cu duh amar de nuci în desfrunzire.”¹⁷

Pe plan istoric, mănăstirea va aminti de marele voievod al Țării Românești, Mircea cel Bătrân, care s-a preocupat permanent de înzestrarea și înfrumusețarea ei: „Sub somnul Lui – lupoace de aramă -/ s-au tolănit zbârlitele Rovine.”¹⁸ Prin comorile sale, lăcașul de cult a oferit cercetătorilor un bogat material și scriitorilor, precum Radu Gyr, o valoroasă sursă de inspirație: „Sfinții și-au pus stiharul și călțunii/ și calcă lin cu pași de chiparoasă./ În jeț stă Maica-Domnului sfoasă/ Și numără mătăniile lunii./ Tăcerile au mâinile de sticlă vie/ și mătăsoși botfori de albăstrimi ...”¹⁹

Ctitorie a domnitorului Matei Basarab, mănăstirea Arnota este situată pe muntele cu același nume, căruia poate i se asociază denumirea „Muntele Arnăuților.” O altă explicație legată de nume o leagă de cuvântul din slavonă „jarnota” sau „jarina,” care înseamnă „vârtej de apă.”²⁰

Mănăstirea este descrisă de V. Drăghicescu în „Buletinul Comisiunii Monumentelor Istorice” din 1933 ca un „cuib de vultur cățărât în stâncă,” înconjurat de codri din toate părțile, pe vreme senină vizibilă de la aproape 30 km distanță.²¹

Legenda spune că Matei Vodă a fost pârât la Înalta Poartă pentru jecmănirea poporului. Sultanul a trimis soldați să îl prindă și să îl aducă la Istanbul. Vodă află și fuge cu un grup de oșteni credincioși și trece prin Târgoviște, Cozia, schitul lezer și apoi se ascunde pe Muntele Arnota, într-un lac cu răchită: „Ochi de baltă, sus, pe creastă,/ și fugarii-n păpurișuri,/ să le sufle luna-n coastă,/ clătînând păienjenisuri.”²²

Poezia lui Gyr redă sacrificiul unui slujitor devotat care schimbă hainele cu Vodă pentru ca acesta să se poată salva. Ostașul/ arnăutul este sacrificat, dar domnitorul supraviețuiește și își reia domnia după ce situația se clarifică și se dezvinovățește. În semn de recunoștință, acesta ridică pe locul ascunzătorii Mănăstirea Arnota, așa cum este ilustrat și în balada lui Gyr: „Dar în

plaiul rugăciunii, grunj de cer și de podoabă -/ crește pe aiasma lunii/ ctitorie basarabă./ Fruntea slugii în icoană,/ ochi și oase: ziduri mute./ Ca în vis se-ndoaie-o strană/ mâna Agăi s-o sărute .../ Sparge Bistrița lăute,/ zvonul papurei de sânge:/ Arnăute, Arnăute,/ Vodă plânge, Vodă plânge.”²³

De remarcat maniera în care balada „Arnota” urmează tradiția folclorică românească: „Domnul spânzură și fură,/ pus în scaun pentru pungi./ Turcii sug și țara-ndură,/ și-i bleastă-mă-n doine lungi.”²⁴

Cel mai vechi așezământ din Țara Românească, mănăstirea de la Tismana își leagă numele de copacul de tisă din care ar fi fost inițial construită biserica (tis-moni, adică mănăstirea de tisă).²⁵ Ctitorul, care simbolic vegheză asupra mănăstirii în poezia lui Gyr, este Sfântul Cuvios Nicodim cel Sfințit de la Tismana: „Fâlfâind, un serafim/ dă de veste prin unghere/ c-a venit la priveghere/ umbra popii Nicodim ...”²⁶

Pomelnicul înregistrează apoi alți ctitori voievodali: Vladislav (Vlaicu) Vodă (1364-1377), Radu I Vodă (1377-1383), Dan I (1383-1386) și Mircea cel Bătrân (1386-1418), toți aducându-și aportul la desăvârșirea monumentului de artă reprezentat azi de mănăstirea de la Tismana, cu catapeteasma de stejar cu ornamente florale, suflată în aur; iconostasul mic sculptat în lem de tei, aurit, stranele sculptate de călugări; toaca metalică de forma vulturului bicefal – stema domnitorilor basarabeni:²⁷ „Subțiați pe zid, în strai cu/ flori de fir și de zăpadă/ scriși, frumos, ca-ntr-o baladă,/ ctitori: Mircea, Radu, Vlaicu.”²⁸

Începuturile mănăstirii Frăsinei se situează, conform documentelor, în anul 1710, când doi călugări, Ilarion și Ștefan, au ridicat o bisericuță de lemn cu hramul „Nașterea Sfântului Ioan Botezătorul.”

Sfântul Calinic (1787-1868), episcop al Râmnicului a rectorit Sfântul lăcaș, construind în 1863 noua biserică, clopotnița și chiliile. Tot Sfântului Calinic se datorează introducerea în mănăstire a tipicului din Athos, cu restricția ca nici o femeie să nu intre în mănăstire: „Acest sfânt locaș s-a clădit spre a fi chinovie de părinți monahi și fiindcă din partea femeiască putea să aducă scandal monahilor viețuitori de acolo, de aceea sub grea legătură s-a oprit de la acest loc, să mai treacă înainte sub nici un chip, partea femeiască. Iar cele ce vor îndrăzni a trece să fie sub blestem și toate norocirile să vie asupra lor precum: sărăcie groaznică și tot felul de pedepse și iarăși celor ce vor păzi această hotărâre să aibă blagoslovenia lui Dumnezeu și a smereniei noastre și să vină asupra lor tot fericitul bine” (17 ianuarie 1867).²⁹

Astfel redă și Radu Gyr esența lăcașului de închinăciune, cu sacrificiul păstrării tradiției: „De patru ani n-a

pogorât mai jos/ de piatra ceia scri-
să-n slovă rece/ cu blestem greu:
să viermuiască-n os/ glezna muie-
rii ce cutează-a trece./ Și la muiere
cugetă lon,/și-o urăște, c-o urăsc și
ei/ și iconomu-Antim și Simion/ și
cuviosu-ecliesiarh Andrei ... ”³⁰

BALADA „MĂNĂSTIREA DINTR-UN LEMN” – LEGENDĂ ȘI VOCAȚIA JERTFEI PENTRU CREDINȚĂ

În cadrul ciclului de balade
mănăstirești, cea dedicată
Mănăstirii Dintr-un Lemn ocupă
un loc aparte. Despre Mănăstirea
dintr-un Lemn, istoricul Valentin
Ciorbea evidențiază în primele
pagini ale monografiei dedicate
lăcașului de cult în anul 2020 că
cele trei dovezi cu ascendență
istorică care susțin întemeierea
și continuitatea vieții monahale
pe frumosul plai la hotarul satu-
lui Dezrobiți, comuna Frâncești,
și delimitat de râul Otăsău sunt:

stejarii seculari, bisericuța dintr-un
lemn și Icoana Maicii Domnului cu
Pruncul, Făcătoare de Minuni.³¹

Balada lui Radu Gyr dedicată
Mănăstirii dintr-un Lemn reme-
morează legenda potrivit căreia
Icoana Maicii Domnului cu Pruncul
a ajuns la Frâncești în scorbura ste-
jarului din care a fost construită
bisericuța de lemn folosind regis-
trul nuvelei istorice a lui Alexandru
Odobescu (1834-1899), Doamna
Chiajna (1860). Scriitorul însuși
ajunge la Mănăstirea Dintr-un
Lemn în 1860 în calitate de mem-
bru al în Comisia pentru Cercetări
Istorico-Arheologice pentru a se
ocupa de mănăstirile vâlcene.
Odobescu a scris nuvela Doamna
Chiajna înainte să vadă mănăstirea,
dar odată ajuns în lunca Otăsăului,
remarcă: „Mi s-a părut că descri-
erea mea a fost exactă și m-am
bucurat mult.”³²

Nuvela Doamna Chiajna leagă
destinul Ancuței, fiica cea mică
a doamnei Chiajna, soția dom-
nitorului Țării Românești Mircea

Ciobanul (1545-1552, 1553-1554,
1558-1559) de Icoana Făcătoare de
Minuni descoperită în scorbura ste-
jarului. Pentru a-și asigura contro-
lul asupra tronului Țării Românești
prin fiul ei Petru cel Tânăr (1559-
1568), Doamna Chiajna a obli-
gat-o pe Ancuța să se căsătorească
cu un boier grec, influent la Înalta
Poartă. Îndrăgostită de Radu Socol,
fiul vornicului Socol de la Motru,
Ancuța fuge și tinerii se adăpostesc
la conacul familiei.

Momentul e surprins la Radu
Gyr în cheie religioasă, cu tine-
rii creștini protejați de Fecioara
Maria de ura mamei care vrea să
închine țara străinilor: „Triști în cula
lor vrânceană,/ mirii singuri. Dar
la nuntă/ Maica Precista, icoană/
luminând, binecuvântă.”³³

Radu Socol îi dezvăluie Ancuței,
așa cum își imaginează Odobescu,
puterea făcătoare de minuni a
icoanei găsite în scorbura unui ste-
jar și aduse de ciobani tatălui său,
icoană, se pare, zugrăvită de însuși
Luca Evanghelistul. În acest timp,

Bisericuța dintr-un Lemn

conacul Socoleștilor este atacat de oștenii stăpâni-rii, iar Radu Socol este ucis în luptă. Ancuța fuge cu icoana: „Tânără Doamnă, unde fugi în ploaie,/ prin pie- triș și mărciniș,/ prin tăiș pieziș de spini/ și prin foar- feci de ciulini?/ Stâncile și besnele/ îi sfășie glesnele./ Păru-n vânt. Fără boccea./ Doar la piept cu Precista./ Hohotind, bocind, jelind,/ cu icoana de argint... ”³⁴

Spiritul jertfitor caracteristic neamului românesc creștin traspere la fel și în această baladă închinată protejării cu orice preț a Icoanei Făcătoare de Minuni, odorul cel mai de preț în jurul căruia s-a ridicat ulterior Mănăstirea Dintr-un Lemn.

Ghidată de icoană, Ancuța a găsit scorbura stejaru- lui și și-a amenajat acolo chilia ei de pustnică.³⁵

Radu Gyr îi închină versuri de priceasnă româ- nească: „Cu azur suflată,/ printre crângi și joarde,/ Maica-Prea-Curată/ soare tânăr arde./ Sub icoană-n brumă,/ două mâini cățue./ Crinii lor afumă/ smirnă și tămâie:”³⁶ Gyr își imaginează apoi momentul în care Doamna Chiajna cu alai găsește din întâmplare ose- mintele și inelul domnesc al ficei sale și se căiește pentru cruzimea sa: „Lângă scorbua cu Sfânta-Prea- Curată,/ Doamna țării varsă plâns amar .../ Și din plâns de maică vinovată/ și din scorbua slodunului altar,/ pe cenușă de odraslă spulberată,/ schit de șită crește nenufar.”³⁷

Astfel, întemeierea Mănăstirii Dintr-un Lemn se leagă, în viziunea poetului, de suferință și de sacrificiu – este jertfa creatorului, mit fundamental în folclorul românesc, așa cum constata Radu Gyr de la bun înce- put în esul său dedicat studierii baladei.

RADU GYR - BALLADS OF MONASTERIES

Abstract: The article discusses the manner in which the Romanian poet Radu Gyr recreates in a ballad the legend of the founding of one of the oldest and most beautiful monasteries in Vâlcea, Dintr-un Lemn Monastery. The first part of the article sets the background, making references to the beginnings of religious poetry in Romanian literature and also to the literary creation of Radu Gyr, a highly sensi- tive and appreciated poet, whose suffering in prison taught him the true value of faith. The same faith is the guiding principle in the cycle dedicated to the Romanian monaste- ries in his volume of *Ballads* (1943). The ballad of Dintr-un Lemn Monastery revisits another famous Romanian literary work, *Lady Chiajna*, by Alexandru Odobescu, with a focus, in Gyr's unique style, on the founding myth of the sacrifice, which leads to the building of the monastery.

Keywords: ballad, legend, religious and prison poetry, Dintr-un Lemn Monastery, Radu Gyr.

NOTE

[1] Facultatea de Litere, Universitatea „Ovidius” Constanța.

[2] Runcan, Nechita, „Doamne, Ție îți aducem...”, Editura Fundației „Andrei Șaguna”, Constanța, 1994, p. 40.

[3] *Ibidem*, p. 43.

[4] *Ibidem*, p. 48.

[5] Filip, Cristian, *Poezia închisorilor*, Editura Babel, Bacău, 2014, p. 70.

[6] *Ibidem*, p. 73.

[7] Gyr, Radu, în „Gândirea”, Anul XVII, nr. 4, aprilie 1938.

[8] Gyr, Radu, *Balade*, Editura Ex Ponto, Constanța, 1999, p. 63.

[9] *Ibidem*, p. 63.

[10] Filip, Cristian, *op.cit.*, p. 92.

[11] Maxim, Virgil, *Imn pentru crucea purtată*, Editura Antim, 2002, p. 109.

[12] Popescu Adrian, „Tentația capodopereri la Radu Gyr,” în Radu Gyr, *Balade*, p. 407.

[13] Gyr, Radu, „Balade și eroism,” în „Gândirea”, Anul XVII, nr. 4, aprilie 1938.

[14] Popișteanu, Ion, Notă asupra ediției, Radu Gyr, *Balade*, p. 17.

[15] Radu Gyr, *Balade*, p. 105.

[16] *Mănăstirile și schiturile din județul Vâlcea*, Fundația „Renașterea Bucovineană”, 2011, p. 103.

[17] Radu Gyr, *Balade*, p. 105.

[18] *Ibidem*.

[19] *Ibidem*.

[20] *Mănăstirile și schiturile din județul Vâlcea*, p. 5.

[21] *Ibidem*.

[22] Radu Gyr, *Balade*, p. 110.

[23] *Ibidem*, pp. 112-113.

[24] *Ibidem*, p. 109.

[25] *Domnitorii și ierarhii Țării Românești. Ctitoriile și mormintele lor*, Editura „Cuvântul Vieții” a Mitropoliei Munteniei și Dobrogei, 2009, pp. 46-49.

[26] Radu Gyr, *Balade*, p. 104.

[27] *Domnitorii și ierarhii Țării Românești. Ctitoriile și mormintele lor*, pp. 46-49.

[28] Radu Gyr, *Balade*, p. 103.

[29] *Mănăstirile și schiturile din județul Vâlcea*, p. 150.

[30] Radu Gyr, *Balade*, p. 108.

[31] Ciorbea, Valentin, *Mănăstirea dintr-un Lemn. Un complex monahal unic în România. Monografie istorică/ Dintr-un Lemn Monastery. A Unique Monastic Complex in Romania. Historical Monograph*, ediție bilingvă, traducere în engleză Nicoleta Stanca, Editura Academiei Oamenilor de Știință din România, București, 2020, p. 27.

[32] *Ibidem*, p. 59.

[33] Radu Gyr, *Balade*, p. 115.

[34] *Ibidem*, p. 117.

[35] Ciorbea, Valentin, *op.cit.*, p. 61.

[36] Radu Gyr, *Balade*, p. 118.

[37] *Ibidem*, p. 121.